

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

16 квітня 2020 р.

Київ

№ 243-р

Про розгляд справи
про державну допомогу

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши справу № 500-26.15/115-19-ДД про державну допомогу та подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги про попередні результати розгляду справи від 06.04.2020 № 500-26.15/92-19-ДД/86-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) На Портал державної допомоги надійшло повідомлення про нову державну допомогу (zareestrovane в Комітеті 07.08.2019 за № 502-ПДД), надіслане Департаментом бюджету і фінансів Харківської міської ради (далі – Департамент Харківської МР) у частині встановлення пільг зі сплати земельного податку та звільнення від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (далі – Повідомлення), у порядку, передбаченому статтею 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон).
- (2) Листом Департаменту Харківської МР від 07.08.2019 № 2-18/3-210 (zareestrovaniy у Комітеті 12.08.2020 за № 5-01/9344) надано додаткову інформацію до Повідомлення.
- (3) Розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 21.10.2020 № 06/356-р розпочато розгляд справи про державну допомогу № 500-26.15/115-19-ДД.
- (4) Листом від 22.10.2019 № 500-26.15/06-13661 Комітет повідомив Департамент Харківської МР про початок розгляду справи.
- (5) Листами від 21.11.2019 № 500-26.15/06-15289 та від 05.12.2019 № 500-26.15/06-16043 Комітет надіслав надавачу запити про надання інформації.
- (6) Листом від 17.12.2019 № 2-18/4-331 (zareestrovaniy у Комітеті 18.02.2020 за № 5-06/2129) Департамент Харківської МР надав додаткову інформацію до справи.
- (7) Листом від 13.01.2020 № 2-18/1-10 (zareestrovaniy у Комітеті 18.02.2020 за № 5-06/2125) Департамент Харківської МР надав інформацію в неповному обсязі відповідно до запитованої інформації у листі від 05.12.2019 № 500-26.15/06-16043.

- (8) Листом від 06.04.2020 № 500-26.15/06-5061 надіслано Департаменту Харківської МР подання від 06.04.2020 № 500-26.15/115-19-ДД/172-спр про попередні результати розгляду справи (далі – Подання).
- (9) Листом від 13.04.2020 № 2-18/2-115 Департамент Харківської МР надав свої зауваження та заперечення щодо Подання.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (10) Департамент Харківської МР (майдан Конституції, 7, м. Харків, 61003, ідентифікаційний код юридичної особи 24272973).

2.2. Отримувач підтримки

- (11) Суб'єкти господарювання.

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (12) Метою (ціллю) підтримки є сприяння соціально-економічному розвитку регіонів, створення умов для розвитку виробництва, збереження робочих місць і зміцнення матеріально-технічної бази підприємств, установ, організацій.

2.4. Очікуваний результат

- (13) Забезпечення стабільної роботи, покращення фінансового стану та матеріально-технічної бази підприємств, установ та організацій міста.

2.5. Форма підтримки

- (14) Звільнення від сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

2.6. Підстава для надання підтримки

- (15) Податковий кодекс України (далі – Кодекс).
- (16) Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».
- (17) Постанова Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 № 483 «Про затвердження форм типових рішень про встановлення ставок та пільг із плати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки».
- (18) Рішення Харківської міської ради від 22.02.2017 № 542/17 «Про місцеві податки і збори у місті Харкові» (далі – Рішення Харківської МР).

2.7. Тривалість підтримки

- (19) З 01.03.2017 на невизначений термін.

2.8. Інформація щодо програми

(20) Відповідно до Рішення Харківської МР:

1) звільняються від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, комунальні підприємства, установи та організації, створені Харківською міською радою в установленому порядку, за об'єкти житлової та/або нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання;

2) від сплати земельного податку звільняються:

- заповідники, у тому числі історико-культурні, національні природні парки, заказники (крім мисливських), парки державної та комунальної власності, регіональні ландшафтні парки, ботанічні сади, дендрологічні і зоологічні парки, пам'ятки природи, заповідні урочища та парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва;
- дослідні господарства науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ;
- органи державної влади та органи місцевого самоврядування, органи прокуратури, заклади, установи та організації, спеціалізовані санаторії України для реабілітації, лікування та оздоровлення хворих, військові формування, утворені відповідно до законів України, Збройні Сили України та Державна прикордонна служба України, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів;
- дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України незалежно від їх підпорядкованості, у тому числі дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій;
- благодійні організації, створені відповідно до закону;
- підприємства, установи та організації, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова;
- житлово-будівельні кооперативи, житлові кооперативи та об'єднання (асоціації, товариства) співвласників багатоквартирних будинків;
- гаражно-будівельні кооперативи та гаражні кооперативи.

(21) Згідно з інформацією, отриманою від надавача:

- від сплати податків звільняються суб'єкти господарювання комунального сектору економіки, які створені міською радою для виконання повноважень щодо забезпечення життєдіяльності міста. Зазначені підприємства в більшості не отримують прибутку, надаючи соціально значущі послуги населенню міста. Відміна пільг стосовно цих підприємств тягне за собою необхідність вирішення питання щодо виділення їм додаткових бюджетних коштів як з місцевого, так і з державного бюджетів;
- зекономлені кошти будуть спрямовані на покриття операційних витрат. Спрямування вивільнених коштів отримувачів пільги на операційні витрати не передбачено нормативно-правовими актами Харківської міської ради.

Звільнення від сплати податків дає можливість забезпечити належне функціонування комунальних підприємств, які надають соціально значущі послуги населенню;

- за даними Головного управління Державної податкової служби в Харківській області та харківського управління Офісу великих платників Державної податкової служби, сума пільг, наданих Харківською міською радою зі сплати земельного податку у 2019 році становитиме 1 118,5 млн грн (в основному це податок на землі житлового фонду, міських парків, скверів тощо), зі сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, – 0,6 млн грн. Обсяг пільг у 2020 році суттєво не зміниться;
- завдяки наданню пільг інфраструктура міста утримується в належному стані.

- (22) Листом від 05.12.2019 № 500-26.15/06-16043 Комітет надіслав надавачу запит про надання інформації щодо переліку комунальних підприємств, їх види діяльності та фінансування з бюджету.
- (23) Листом від 13.01.2020 № 2-18/1-10 (zareestrovaniy v Komiteti 18.02.2020 za № 5-06/2125) Департамент Харківської МР надав інформацію в неповному обсязі відповідно до запитуваної інформації у листі від 05.12.2019 № 500-26.15/06-16043.
- (24) У ході розгляду справи в робочому порядку було з'ясовано, що Харківське обласне територіальне відділення підготувало проєкт рекомендацій щодо наявності в діях Харківської МР під час прийняття Рішення Харківської МР ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування.

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

3.1. Законодавство у сфері оподаткування

- (25) В абзаці четвертому Статті 13 Конституції України передбачено, що держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом.
- (26) Відповідно до статті 62 Господарського кодексу України:
- підприємство - самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому цим Кодексом та іншими законами;
 - підприємство, якщо законом не встановлено інше, діє на основі статуту або модельного статуту. Підприємства незалежно від форми власності, організаційно-правової форми, а також установчих документів, на основі яких вони створені та діють, мають рівні права та обов'язки.
- (27) Згідно із статтею 18 Господарського кодексу України:
- державна політика у сфері економічної конкуренції, обмеження монополізму в господарській діяльності та захисту суб'єктів господарювання і споживачів від недобросовісної конкуренції здійснюється уповноваженими органами державної влади та органами місцевого самоврядування;
 - органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється приймати акти та вчиняти дії, які усувають конкуренцію або необґрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності, чи запроваджують обмеження на ринку, не передбачене законодавством. Законом можуть бути встановлені винятки з цього правила з метою забезпечення національної безпеки, оборони чи інших загальносуспільних інтересів.
- (28) Статтею 25 Господарського кодексу України передбачено:
- органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції. У разі порушення цієї вимоги органи державної влади, до повноважень яких належить контроль та нагляд за

додержанням антимонопольно-конкурентного законодавства, а також суб'єкти господарювання можуть оспорювати такі акти в установленому законом порядку;
 - уповноважені органи державної влади і органи місцевого самоврядування повинні здійснювати аналіз стану ринку і рівня конкуренції на ньому і вживати передбачених законом заходів щодо упорядкування конкуренції суб'єктів господарювання.

- (29) Відповідно до статті 140 Конституції України, місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.
- (30) Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.
- (31) Статтею 143 Конституції України встановлено, що територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування управляють майном, що є в комунальній власності; затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку і контролюють їх виконання; затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контролюють їх виконання; встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону; забезпечують проведення місцевих референдумів та реалізацію їх результатів; утворюють, реорганізують та ліквідовують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю; вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції.
- (32) Згідно зі статтею 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.
- (33) Статтею 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що територіальна громада - жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр.
- (34) Відповідно до пункту 24 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виключною компетенцією сільських, селищних, міських рад є встановлення місцевих податків і зборів відповідно до Податкового кодексу України.
- (35) Статтею 63 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що доходи місцевих бюджетів формуються за рахунок власних, визначених законом, джерел та закріплених у встановленому законом порядку загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів.
- (36) Відповідно до статті 8 Кодексу, в Україні встановлюються загальнодержавні та місцеві податки та збори. До загальнодержавних належать податки та збори, що встановлені Кодексом і є обов'язковими до сплати на усій території України, крім випадків, передбачених Кодексом.
- (37) До місцевих належать податки та збори, що встановлені відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, визначених Кодексом, рішеннями сільських, селищних, міських рад та рад об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із

законом та перспективним планом формування територій громад, у межах їх повноважень, і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад.

- (38) Відповідно до підпункту 12.3.7 пункту 12.3 статті 12 Кодексу не дозволяється сільським, селищним, міським радам та радам об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, встановлювати індивідуальні пільгові ставки місцевих податків та зборів для окремих юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців і фізичних осіб або звільняти їх від сплати таких податків та зборів.
- (39) Згідно з пунктом 30.1 статті 30 Кодексу податкова пільга – передбачене податковим та митним законодавством звільнення платника податків від обов'язку щодо нарахування та сплати податку та збору, сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності підстав, визначених пунктом 30.2 цієї статті.
- (40) Статтею 30 Кодексу встановлено, що:
- підставами для надання податкових пільг є особливості, що характеризують певну групу платників податків, вид їх діяльності, об'єкт оподаткування або характер та суспільне значення здійснюваних ними витрат (підпункт 30.2);
 - податкові пільги, порядок та підстави їх надання встановлюються з урахуванням вимог законодавства України про захист економічної конкуренції виключно цим Кодексом, рішеннями Верховної Ради Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, прийнятими відповідно до цього Кодексу (підпункт 30.5).
- (41) Відповідно до пункту 284.1 статті 284 Кодексу, зокрема, органи місцевого самоврядування встановлюють ставки плати за землю та пільги щодо земельного податку, що сплачується на відповідній території.
- (42) Відповідно до підпункту 266.4.2 пункту 266.4 статті 266 Кодексу, зокрема:
- пільги з податку, що сплачується на відповідній території з об'єктів житлової та нежитлової нерухомості, для фізичних осіб визначаються виходячи з їх майнового стану та рівня доходів;
 - пільги з податку, що сплачується на відповідній території з об'єктів нежитлової нерухомості, встановлюються залежно від майна, яке є об'єктом оподаткування.
- (43) Статтею 282 Кодексу передбачено перелік категорій юридичних осіб, які звільняються від податку, а в статті 283 наведено перелік земельних ділянок, які не підлягають оподаткуванню земельним податком.
- (44) Згідно зі статтею 264 Угоди про асоціацію Сторони домовились, що вони застосовуватимуть положення Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Союзу.
- (45) Відповідно до частини першої статті 107 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – ДФЕС), якщо в Договорах не обумовлено інакше, допомога, яку в будь-якій формі надає держава-член або яку надано за рахунок державних ресурсів, що спотворює або загрожує спотворити конкуренцію, надаючи переваги певним суб'єктам господарювання або виробництву певних товарів, є несумісною з внутрішнім ринком тією мірою, якою вона впливає на торгівлю між державами-членами.

- (46) Відповідно до Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Повідомлення Європейської комісії) щодо фіксованих ставок податків для певних видів діяльності, встановлено таке.
- (47) Застосування окремих положень, які не містять елементів дискреційного характеру, наприклад, щодо розрахунку податку на прибуток за фіксованою ставкою, може виправдовуватися характером та загальною концепцією системи оподаткування, якщо такі положення розроблені з урахуванням специфічних вимог бухгалтерського обліку або ролі земельних активів у певних галузях.
- (48) У таких випадках зазначені положення не мають вибіркового характеру за умови дотримання таких умов:
- фіксовані ставки застосовуються з метою запобігання диспропорційному адміністративному навантаженню на деякі типи суб'єктів господарювання, з огляду на їх розмір або сферу діяльності (наприклад, на компанії в галузі сільського господарства або рибництва);
 - встановлення фіксованих ставок для певних суб'єктів господарювання загалом не виражається у зменшенні податкового навантаження на таких суб'єктів порівняно з іншими суб'єктами господарювання та не надає переваг жодній категорії таких суб'єктів.
- (49) Згідно з пунктом 174 Повідомлення Європейської комісії, податкові рішення надають вибіркові переваги для своїх адресатів, зокрема, коли:
- відповідне рішення про встановлення ставки податку неправильно застосовує національне податкове законодавство, і це призводить до зменшення суми податку;
 - рішення недоступне підприємствам, що мають аналогічну юридичну та фактичну ситуацію; або
 - орган надає більш «сприятливий» режим оподаткування порівняно з іншими платниками податків в аналогічному фактичному та юридичному становищі.
- (50) У розумінні статті 107 (1) ДФЄС перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави.
- (51) Отже, не всі заходи, які сприяють суб'єктам господарювання, вважатимуться заходом державної допомоги, а тільки ті, що вибірково надають переваги окремим суб'єктам господарювання або категоріям суб'єктів господарювання чи окремим галузям економіки.
- (52) Матеріальна вибіркковість заходу передбачає, що він поширюється лише на окремі суб'єкти господарювання (їх групи) або окремі галузі економіки певної держави-члена.
- (53) Заходи загального застосування, що не надають переваг лише окремим суб'єктам господарювання або окремим товарам, не підпадають під дію статті 107 (1) ДФЄС.

3.2. Законодавство у сфері державної допомоги

- (54) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або

загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

(55) Державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

(56) Частиною другою статті 6 Закону встановлено, що Кабінет Міністрів України визначає, зокрема, критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва (далі – Критерії оцінки). Зазначені критерії затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 57.

(57) Відповідно до підпункту 1 пункту 3 Критеріїв оцінки державна допомога для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва є допустимою у разі, якщо надається з метою забезпечення сприяння соціально-економічному розвитку регіонів, створення сприятливих умов для розвитку середнього та малого підприємництва, стимулювання їх інвестиційної та інноваційної активності, сприяння діяльності щодо реалізації вироблених ними товарів (робіт, послуг), забезпечення зайнятості населення.

(58) Відповідно до підпункту 2 пункту 3 Критеріїв оцінки державна допомога для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва є допустимою у разі, коли спрямована на відшкодування суб'єктам господарювання:

витрат на реалізацію інвестиційних проєктів (створення нового суб'єкта господарювання; розширення виробничих потужностей; диверсифікацію асортименту товарів (робіт та послуг); зміну виробничого процесу), що включають:

- права власності на результати інтелектуальної діяльності, а також інші аналогічні права, визнані об'єктом права власності, право користування майном та майновими правами, набуті в установленому законодавством порядку (далі — нематеріальні активи);

- основні засоби і оборотні активи, які мають матеріальну форму і не є коштами, цінними паперами, деривативами і нематеріальними активами (далі — матеріальні активи).

Матеріальні та нематеріальні активи повинні залишатися у власності суб'єкта господарювання — отримувача державної допомоги і перебувати на його балансі не менш як п'ять років (для середнього та малого підприємництва — трьох років);

витрат на створення нових робочих місць;

витрат на провадження основного виду діяльності суб'єкта господарювання (лише для середнього та малого підприємництва), що включають витрати, метою яких є скорочення поточних витрат підприємства, що не пов'язані з реалізацією інвестиційного проєкту (витрати на оплату праці, матеріали, послуги, які надаються за договором, оренду, адміністративні витрати тощо, крім амортизаційних відрахувань і вартості фінансування, якщо такі витрати зараховані до витрат під час надання державної допомоги);

витрат (лише для середнього та малого підприємництва) на надання консультаційних послуг, проведення підготовчих досліджень, участь у торгових ярмарках, а також

витрат на проведення попереднього відбору і експертизи фінансовими посередниками або інвесторами з метою визначення новостворених суб'єктів малого підприємництва;

витрат на підтримку новостворених суб'єктів малого підприємництва;

витрат на оренду землі та будівель, строк оренди яких повинен становити не менше п'яти років з дня очікуваного завершення реалізації інвестиційного проєкту або не менше трьох років для середнього та малого підприємництва;

витрат, пов'язаних із придбанням орендованого майна, крім землі та будівель, у разі коли оренда здійснюється у формі фінансового лізингу і покладає на отримувача державної допомоги обов'язок щодо придбання майна після завершення строку фінансового лізингу;

витрат на заробітну плату у зв'язку із створенням отримувачем державної допомоги нових робочих місць.

- (59) Підпунктом 3 пункту 3 Критеріїв оцінки встановлено, що державна допомога для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва є допустимою у разі, коли забезпечується:

створення нових робочих місць у результаті здійснення інвестиції та збереження їх отримувачем державної допомоги протягом не менше п'яти (для суб'єктів великого підприємництва) та трьох (для середнього та малого підприємництва) років з дня фактичного працевлаштування;

здійснення інвестицій, що призвело до збільшення штатних одиниць відповідного отримувача державної допомоги порівняно із середнім показником за останні 12 місяців (у разі ліквідації робочих місць протягом такого періоду їх кількість визначається виходячи із загальної кількості нових робочих місць);

заповнення вакансій протягом трьох років з моменту створення відповідного робочого місця.

- (60) Пунктом 4 Критеріїв оцінки встановлено, що до категорій отримувачів державної допомоги для підтримки середнього та малого підприємництва належать суб'єкти середнього та малого підприємництва, що провадять діяльність у будь-якій галузі.

- (61) Пунктом 5 Критеріїв оцінки встановлено, що критерії не застосовуються до суб'єктів господарювання, яких визнано банкрутами, стосовно яких порушено справу про банкрутство, які перебувають на стадії ліквідації, мають прострочену більш як шість місяців заборгованість перед державним (місцевим) бюджетом, Пенсійним фондом України та фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування, що підтверджується відповідними органами державної влади, визнають свою неспроможність своєчасно виконати зобов'язання перед кредиторами через незадовільний стан фінансово-господарської діяльності.

- (62) Відповідно до пункту 6 Критеріїв оцінки державна допомога для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва, крім новостворених суб'єктів малого підприємництва, надається в будь-якій формі.

- (63) Пунктом 7 Критеріїв оцінки встановлено, що у разі коли суб'єкт господарювання є отримувачем державної допомоги за різними програмами державної допомоги та/або індивідуальної державної допомоги, з метою визначення сукупного розміру державної допомоги на забезпечення розвитку регіонів та підтримку середнього та малого підприємництва урахується розмір всіх витрат, зазначених у пункті 3 Критеріїв, за всіма чинними програмами державної допомоги та індивідуальної державної допомоги.

- (64) Відповідно до пункту 8 Критеріїв оцінки максимальний розмір державної допомоги для забезпечення розвитку регіонів, у тому числі для підтримки інвестицій та

створення нових робочих місць у результаті реалізації інвестиційного проєкту, становить:

- для суб'єктів великого підприємництва – до 50 відсотків таких витрат;
- для суб'єктів середнього підприємництва — до 60 відсотків таких витрат;
- для суб'єктів малого підприємництва — до 70 відсотків таких витрат.

Витрати за інвестиційним проєктом на придбання нематеріальних активів суб'єктами великого підприємництва повинні становити не більш як 50 відсотків сукупного розміру витрат на реалізацію інвестиційного проєкту за рахунок державної допомоги, а для суб'єктів середнього та малого підприємництва — до 100 відсотків.

(65) Відповідно до пункту 10 Критеріїв оцінки визначення максимального розміру державної допомоги для забезпечення розвитку регіонів і підтримки середнього та малого підприємництва й витрат, що можуть бути відшкодовані суб'єктам господарювання, здійснюється з урахуванням податків та інших зборів.

(66) Пунктом 11 Критеріїв оцінки передбачено, що якщо законодавством про державну допомогу визначено інші критерії оцінки допустимості державної допомоги на підтримку окремих галузей економіки, зокрема виробництво сталі, синтетичних волокон, транспорту, енергетики, вуглевидобування, аквакультури, суднобудування, широкосмугового зв'язку, застосовуються такі галузеві критерії оцінки допустимості державної допомоги для конкуренції.

3.3. Підтримка культури та збереження культурної спадщини відповідно до законодавства Європейського Союзу

(67) Відповідно до пункту «d» частини третьої статті 262 Угоди про асоціацію допомога для підтримки культури та збереження культурної спадщини, якщо така допомога не має несприятливого впливу на умови торгівлі всупереч інтересам Сторін, може вважатися сумісною з належним виконанням цієї Угоди.

(68) Слід зазначити, що згідно зі статтею 264 Угоди про асоціацію Сторони домовились, що вони застосовуватимуть положення Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Союзу.

(69) Статтею 107 (3) (d) Договору про функціонування Європейського Союзу (Офіційний вісник Європейського Союзу **С** 83/54 від 30.03.2010) **Союзу** (далі – ДФЄС) передбачено, що сумісною з внутрішнім ринком можна вважати допомогу, що сприяє культурному розвитку та збереженню культурної спадщини, якщо така допомога не впливає на умови торгівлі та конкуренцію в Союзі такою мірою, що це суперечить спільному інтересові.

(70) Відповідно до пункту 33 розділу 2.6 «Культура та культурна спадщина, включаючи охорону природи» Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС (далі – Повідомлення Комісії ЄС) культура – це засіб вираження самобутності, цінностей та ідей, які відображають та формують народи Союзу. Сфера культури та збереження культурної спадщини охоплює велике різноманіття напрямів і видів діяльності, зокрема музеї, архіви, бібліотеки, культурно-мистецькі центри або простори, театри, оперні театри, концертні зали, археологічні пам'ятки, пам'ятники, історичні місця та будівлі, звичаї та ремесла, фестивалі та виставки, а також освітні заходи культурно-мистецького спрямування.

- (71) Згідно з пунктом 34 розділу 2.6 Повідомлення Комісії ЄС, беручи до уваги особливий характер сфери, деякі види діяльності, пов'язані з культурою, культурною спадщиною та охороною природи, можуть бути організовані некомерційним способом і, отже, бути неекономічними за своєю природою. Тобто, надання підтримки таким видам діяльності не є державною допомогою. На думку Комісії ЄС, державна підтримка діяльності у сфері культури та культурної спадщини, які доступні громадськості на безоплатній основі, має соціальний та культурний характер та є неекономічною діяльністю.
- (72) Разом із тим, відповідно до пункту 207 Повідомлення Комісії ЄС, на думку Комісії, багатофункціональні об'єкти інфраструктури, які майже повною мірою використовуються для здійснення неекономічної діяльності, можуть підпадати під дію правил надання державної допомоги взагалі, за умови, що їх використання для економічних цілей має суто допоміжний характер і полягає в діяльності, яка прямо пов'язана з роботою об'єкта інфраструктури, є необхідною для його функціонування, або є невід'ємною частиною його основного, неекономічного призначення. Це стосується випадків, коли для економічної діяльності використовуються ті ж самі ресурси, що й для неекономічної, наприклад, матеріали, обладнання, праця або основні фонди. Частка економічної діяльності в потужності об'єкта інфраструктури повинна бути обмеженою (у цьому контексті використання інфраструктури для економічних цілей може вважатися допоміжною діяльністю, якщо щорічна частка такої діяльності в загальній потужності об'єкта інфраструктури не перевищує 20 %).

4. ВИЗНАЧЕННЯ НАЛЕЖНОСТІ ДО ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ ЗАХОДУ З ПІДТРИМКИ

- (73) Повідомлена підтримка на підставі Рішення Харківської МР передбачає такі заходи:
- 1) звільнення від сплати земельного податку органів державної влади та органів місцевого самоврядування, органів прокуратури, військових формувань, утворених відповідно до законів України, Збройних Сил України та Державної прикордонної служби України, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів;
 - 2) звільнення від сплати земельного податку об'єднань (асоціацій, товариств) співвласників багатоквартирних будинків;
 - 3) звільнення від сплати земельного податку:
 - заповідників, у тому числі історико-культурних, національних природних парків, заказників (крім мисливських), парків державної та комунальної власності, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних і зоологічних парків, пам'яток природи, заповідних урочищ та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва;
 - дослідних господарств науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ;
 - дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України незалежно від їх підпорядкованості, у тому числі дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій;
 - благодійних організацій, створених відповідно до закону;
 - житлово-будівельних кооперативів та житлових кооперативів за умови прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом житлового будинку та внесення до реєстру неприбуткових установ та організацій;
 - гаражно-будівельних кооперативів та гаражних кооперативів;

- закладів, установ та організацій, спеціалізованих санаторіїв України для реабілітації, лікування та оздоровлення хворих, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів;

4) звільнення від сплати:

- податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, комунальних підприємств, установ та організацій, створених Харківською міською радою в установленому порядку, за об'єкти житлової та/або нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання;

- земельного податку підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова.

4.1. Надання підтримки суб'єктам господарювання

4.1.1. Звільнення від сплати земельного податку органів державної влади та органів місцевого самоврядування, органів прокуратури, військових формувань, утворених відповідно до законів України, Збройних Сил України та Державної прикордонної служби України, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів

(74) Під господарською діяльністю у Господарському кодексі України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.

(75) Зазначені платники є юридичними особами, які не є суб'єктами господарювання, оскільки здійснюють владні повноваження, а земельні ділянки, на які встановлюються ставки податку, використовуються некомерційно, також враховується неплатоспроможність, неприбутковість та відсутність бюджетного фінансування на сплату земельного податку цими організаціями.

4.1.2. Звільнення від сплати земельного податку об'єднань (асоціацій, товариств) співвласників багатоквартирних будинків

(76) Закон України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку», а саме абзац перший статті 4, регламентує, що метою створення об'єднання є забезпечення і захист прав співвласників та дотримання їхніх обов'язків, належного утримання та використання спільного майна, забезпечення своєчасного надходження коштів для сплати всіх платежів, передбачених законодавством та статутними документами.

(77) Відповідно до частини третьої статті 3 Господарського кодексу України діяльність негосподарюючих суб'єктів, спрямована на створення і підтримання необхідних матеріально-технічних умов їх функціонування, що здійснюється за участі або без участі суб'єктів господарювання, є господарчим забезпеченням діяльності негосподарюючих суб'єктів. Крім того, за позицією Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіон), яке є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної житлової політики і політики у сфері житлово-комунального господарства, мета та предмет діяльності ОСББ, визначені чинним законодавством, не передбачають провадження ними господарської діяльності, а тому об'єднання співвласників багатоквартирних будинків не є суб'єктами господарювання і не можуть бути виробниками або виконавцями житлово-

комунальних послуг відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (лист Мінрегіону від 10.09.2012 № 7/8-14514).

- (78) Отже, у розумінні чинного законодавства об'єднання співвласників багатоквартирних будинків не є суб'єктами господарювання, тому що здійснюють діяльність, яка спрямована на забезпечення і захист прав співвласників та дотримання їхніх обов'язків, належного утримання та використання спільного майна, забезпечення своєчасного надходження коштів для сплати всіх платежів, передбачених законодавством та статутними документами.

4.1.3. Звільнення від сплати земельного податку благодійних організацій, створених відповідно до закону

- (79) Відповідно до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» благодійна організація - юридична особа приватного права, установчі документи якої визначають благодійну діяльність в одній чи кількох сферах, визначених цим Законом, як основну мету її діяльності. Цілями благодійної діяльності є надання допомоги для сприяння законним інтересам бенефіціарів у сферах благодійної діяльності, визначених цим Законом, а також розвиток і підтримка цих сфер у суспільних інтересах. Бенефіціаром є набувач благодійної допомоги (фізична особа, неприбуткова організація або територіальна громада), що одержує допомогу від одного чи кількох благодійників для досягнення цілей, визначених цим Законом.

- (80) Відповідно до статті 11 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» метою благодійних організацій не може бути одержання і розподіл прибутку серед засновників, членів органів управління, інших пов'язаних з ними осіб, а також серед працівників таких організацій.

- (81) Статтею 5 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» встановлено такі види благодійної діяльності:

- 1) безоплатна передача у власність бенефіціарів коштів, іншого майна, а також безоплатне відступлення бенефіціарам майнових прав;
- 2) безоплатна передача бенефіціарам права користування та інших речових прав на майно і майнові права;
- 3) безоплатна передача бенефіціарам доходів від майна і майнових прав;
- 4) безоплатне надання послуг та виконання робіт на користь бенефіціарів;
- 5) благодійна спільна діяльність та виконання інших контрактів (договорів) про благодійну діяльність;
- 6) публічний збір благодійних пожертв;
- 7) управління благодійними ендаментами;
- 8) виконання заповітів, заповідальних відказів і спадкових договорів для благодійної діяльності;
- 9) проведення благодійних аукціонів, негрошових лотерей, конкурсів та інших благодійних заходів, не заборонених законом.

- (82) Статтею 131 Господарського кодексу України встановлено, що Благодійна організація має право здійснювати неприбуткову господарську діяльність, спрямовану на виконання її цілей, визначених установчими документами. Здійснення благодійними організаціями діяльності у вигляді надання певних послуг (виконання робіт), що підлягають обов'язковій сертифікації або ліцензуванню, допускається після такої сертифікації або ліцензування в установленому законом порядку.

- (83) При цьому пунктом 7 Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС (далі – Повідомлення Комісії) встановлено, що Суд ЄС неодноразово зазначав, що суб'єктами господарювання є особи, які здійснюють економічну діяльність незалежно від їх юридичного статусу та джерел фінансування. Віднесення певної особи до кола суб'єктів господарювання повністю залежить від характеру її діяльності.
- (84) У пункті 12 Повідомлення Комісії зазначено, що, пояснюючи різницю між економічною та неекономічною діяльністю, Суд справедливості неодноразово постановляв, що будь-яка діяльність, яка передбачає пропонування товарів та послуг на ринку, вважається економічною.
- (85) Отже, благодійні організації є суб'єктами господарювання у розумінні Закону. При цьому надавачем не надано Комітету інформації, яка б давала підстави зробити висновок щодо неекономічного характеру діяльності вказаних осіб.

4.1.4. Звільнення від сплати земельного податку:

- *житлово-будівельних кооперативів та житлових кооперативів за умови прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом житлового будинку та внесення до Реєстру неприбуткових установ та організацій;*
- *гаражно-будівельних кооперативів та гаражних кооперативів*

- (86) Статтею 94 Господарського кодексу України встановлено, що Кооперативи як добровільні об'єднання громадян з метою спільного вирішення ними економічних, соціально-побутових та інших питань можуть створюватися у різних галузях (виробничі, споживчі, житлові тощо). Діяльність різних видів кооперативів регулюється законом. Господарська діяльність кооперативів повинна здійснюватися відповідно до вимог цього Кодексу, інших законодавчих актів. З метою здійснення господарської діяльності на засадах підприємництва громадяни можуть утворювати виробничі кооперативи (кооперативні підприємства). Найменування виробничого кооперативу повинно містити слова «виробничий кооператив» або «кооперативне підприємство».
- (87) Відповідно до підпункту 133.4.6 пункту 133.4 статті 133 Податкового кодексу України до неприбуткових організацій, що відповідають вимогам цього пункту і не є платниками податку, зокрема, можуть бути віднесені житлово-будівельні кооперативи (з першого числа місяця, наступного за місяцем, в якому відповідно до закону здійснено прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом житлового будинку і такий житловий будинок споруджувався або придбався житлово-будівельним (житловим) кооперативом), дачні (дачно-будівельні), садівничі та гаражні (гаражно-будівельні) кооперативи (товариства).
- (88) Статтею 2 Закону України «Про кооперацію» встановлено, що кооператив - юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які добровільно об'єдналися на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування. Відповідно до зазначеного Закону кооперативи поділяються на виробничі, обслуговуючі та споживчі:
- виробничий кооператив - кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних осіб для спільної виробничої або іншої господарської діяльності на засадах їх обов'язкової трудової участі з метою одержання прибутку;
 - обслуговуючий кооператив - кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб для надання послуг переважно членам

кооперативу, а також іншим особам з метою провадження їх господарської діяльності. Обслуговуючі кооперативи надають послуги іншим особам в обсягах, що не перевищують 20 відсотків загального обороту кооперативу;

- споживчий кооператив (споживче товариство) - кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб для організації торговельного обслуговування, заготівель сільськогосподарської продукції, сировини, виробництва продукції та надання інших послуг з метою задоволення споживчих потреб його членів.

- (89) Пунктом 7 Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС (далі – Повідомлення Комісії) встановлено, що Суд ЄС неодноразово зазначав, що суб'єктами господарювання є особи, які здійснюють економічну діяльність, незалежно від їх юридичного статусу та джерел фінансування. Віднесення певної особи до кола суб'єктів господарювання повністю залежить від характеру її діяльності.
- (90) У пункті 12 Повідомлення Комісії зазначено, що, пояснюючи різницю між економічною та неекономічною діяльністю, Суд справедливості неодноразово постановляв, що будь-яка діяльність, яка передбачає пропонування товарів та послуг на ринку, вважається економічною.
- (91) Отже, житлово-будівельні, житлові, гаражно-будівельні, гаражні кооперативи є суб'єктами господарювання у розумінні Закону.
- (92) Разом із тим для отримання звільнення від сплати земельного податку житлово-будівельними, житловими кооперативами в Рішенні Харківською МР встановлено додаткову вимогу щодо внесення таких кооперативів до Реєстру неприбуткових установ та організацій. За таких умов житлово-будівельні, житлові кооперативи не можуть бути виробничими, а будуть обслуговуючими. Отже, діяльність такого кооперативу, спрямована на задоволення житлових потреб його членів без мети отримання прибутку й за наведених умов, не бере участі в господарському обороті на ринку, тобто є неекономічною за своєю суттю.
- (93) Водночас надавачем не надано Комітету інформації, яка б давала підстави зробити висновок щодо неекономічного характеру діяльності гаражно-будівельних кооперативів та гаражних кооперативів.

4.1.5. Звільнення від сплати земельного податку дослідних господарств науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ

- (94) Відповідно до статті 1 Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» наукова (науково-дослідна, науково-технологічна, науково-технічна, науково-практична) установа (далі - наукова установа) - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, утворена в установленому законодавством порядку, для якої наукова та (або) науково-технічна діяльність є основною. Основна діяльність наукових установ - проведення фундаментальних досліджень, прикладних наукових і науково-технічних (експериментальних) розробок, надання науково-технічних послуг, проведення наукової і науково-технічної експертизи, підготовка наукових кадрів, розвиток і збереження наукової інфраструктури.

- (95) Згідно зі статтею 53 Конституції України держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам. Громадяни мають право безоплатно здобути вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі.
- (96) Відповідно до статті 4 Закону України «Про освіту» держава забезпечує: безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти відповідно до стандартів освіти. Відповідно до статті 78 цього ж Закону державні та комунальні заклади освіти мають право надавати платні освітні та інші послуги, перелік яких затверджує Кабінет Міністрів України. Засновники відповідних закладів освіти мають право затверджувати переліки платних освітніх та інших послуг, що не увійшли до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.
- (97) Відповідно до пункту 28 Повідомлення Комісії надання загальної освіти в рамках національної освітньої системи за рахунок коштів і під наглядом держави може вважатися неекономічною діяльністю. Суд справедливості постановив, що держава «шляхом створення та забезпечення функціонування такої системи загальної освіти, яка фінансується повністю або переважно за рахунок державних коштів, а не коштів учнів або їхніх батьків, [...] не має наміру здійснювати діяльність заради отримання прибутку, а виконує своє завдання перед населенням у соціальній, культурній та освітній сферах». На неекономічний характер загальної освіти, власне кажучи, не впливає той факт, що учні або їхні батьки іноді мусять сплачувати кошти на навчання або вступ, які використовуються для покриття операційних витрат системи.
- (98) Пунктом 32 Повідомлення Комісії встановлено, що Комісія вважає, що діяльність, яка передбачає передачу знань (ліцензування, створення супутніх продуктів або інші форми управління знаннями, створеними науково-дослідною організацією або структурою), є неекономічною, якщо вона проводиться відповідною науково-дослідною організацією або структурою (включно зі структурними підрозділами та дочірніми компаніями) або спільно чи від імені інших подібних установ, і весь прибуток, отриманий від такої діяльності, інвестується в основну діяльність відповідних науково-дослідних установ або структур.
- (99) Отже, за наведених умов юридичні особи, перелічені в пункті 4.1.5 цього рішення, є суб'єктами господарювання. Разом із тим надавачем не надано інформації, яка давала б підстави Комітету зробити висновок щодо неекономічного характеру діяльності вказаних осіб.
- 4.1.6. Звільнення від сплати земельного податку заповідників, у тому числі історико-культурних, національних природних парків, заказників (крім мисливських), парків державної та комунальної власності, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних і зоологічних парків, пам'яток природи, заповідних урочищ та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва**
- (100) Переліченим у пункті 4.1.6 цього рішення юридичним особам, звільненим від сплати земельного податку, не заборонено здійснювати господарську діяльність у визначеному законом порядку, тобто реалізовувати товари (роботи, послуги), і таким чином брати участь у господарському обороті на ринку. Отже, такі юридичні особи є суб'єктами господарювання

4.1.7. Звільнення від сплати земельного податку дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України незалежно від їх підпорядкованості, у тому числі дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій

(101) Переліченим у пункті 4.1.7 цього рішення юридичним особам, звільненим від сплати земельного податку, не заборонено здійснювати господарську діяльність у визначеному законом порядку, тобто реалізовувати товари (роботи, послуги), і таким чином брати участь у господарському обороті на ринку. Отже, такі юридичні особи є суб'єктами господарювання.

4.1.8. Звільнення від сплати земельного податку закладів, установ та організацій, спеціалізованих санаторіїв України для реабілітації, лікування та оздоровлення хворих, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів

(102) Статтею 49 Конституції України зазначено, що охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм.

Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена. Держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності.

(103) Відповідно до Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» заклад охорони здоров'я - юридична особа будь-якої форми власності та організаційно-правової форми або її відокремлений підрозділ, що забезпечує медичне обслуговування населення на основі відповідної ліцензії та професійної діяльності медичних (фармацевтичних) працівників. При цьому медичне обслуговування – це діяльність закладів охорони здоров'я та фізичних осіб - підприємців, які зареєстровані та одержали відповідну ліцензію в установленому законом порядку, у сфері охорони здоров'я, що не обов'язково обмежується медичною допомогою, але безпосередньо пов'язана з її наданням, а медична допомога - діяльність професійно підготовлених медичних працівників, спрямована на профілактику, діагностику, лікування та реабілітацію у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами.

(104) Санаторно-курортні заклади - це заклади охорони здоров'я, що розташовані на територіях курортів і забезпечують подання громадянам послуг лікувального, профілактичного та реабілітаційного характеру з використанням природних лікувальних ресурсів.

(105) Пунктом 7 Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС (далі – Повідомлення Комісії) встановлено, що Суд ЄС неодноразово зазначав, що суб'єктами господарювання є особи, які здійснюють економічну діяльність незалежно від їх юридичного статусу та джерел фінансування.

(106) Пунктом 57 Рішення Європейської комісії SA.39913 (2017/NN) щодо компенсації державних лікарень, зазначено, що Суди ЄС підтвердили, що в тих системах (зокрема системах охорони здоров'я), де послуги фінансуються безпосередньо із внесків на соціальне страхування та інших державних ресурсів, а також надаються безкоштовно або з невеликою частиною покриття витрат афілійованими особами на основні

універсальні послуги, відповідні організації не здійснюють господарської діяльності. Тобто, вони не є суб'єктами господарювання у значенні статті 107 ДФЄС. Відповідно, система охорони здоров'я, яка базується на цих принципах, може вважатися неекономічною.

- (107) Отже, за наведених умов юридичні особи, перелічені в пункті 3.1.6 цього рішення, є суб'єктами господарювання відповідно до Закону. Разом із тим надавачем не надано інформації щодо діяльності вказаних юридичних осіб, яка б давала підстави вважати її неекономічною.

4.1.9. Звільнення від сплати:

- *податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, комунальних підприємств, установ та організацій, створених Харківською міською радою в установленому порядку, за об'єкти житлової та/або нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання;*
- *земельного податку підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова*

- (108) Для встановлення належності зазначених юридичних осіб до категорії суб'єктів господарювання державний уповноважений надіслав надавачу запит від 05.12.2019 № 500-26.15/06-16043 щодо встановлення характеру діяльності зазначених юридичних осіб, розміри заощаджених коштів, обсяги фінансування. Однак листом від 13.01.2020 № 2-18/1-10 (зареєстрований у Комітеті 18.02.2020 за № 5-06/2125) Департамент Харківської МР надав лише перелік комунальних підприємств, засновником яких є Харківська МР.
- (109) У зв'язку із цим Комітет виходить із того, що зазначеним юридичним особам не заборонено законодавством здійснювати підприємницьку діяльність, тобто реалізовувати товари (роботи, послуги), і таким чином брати участь у господарському обороті на ринку.
- (110) Крім того, пунктом 1 статті 62 Господарського кодексу України встановлено, що підприємство - самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому цим Кодексом та іншими законами.
- (111) Пунктом 3 статті 78 Господарського кодексу України встановлено, що майно комунального унітарного підприємства перебуває у комунальній власності і закріплюється за таким підприємством на праві господарського відання (комунальне комерційне підприємство) або на праві оперативного управління (комунальне некомерційне підприємство).
- (112) Отже за наведених умов, перелічені в підпункті 3.1.6 цього рішення юридичні особи є суб'єктами господарювання.

4.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів

4.2.1. Звільнення від сплати земельного податку органів державної влади та органів місцевого самоврядування, органів прокуратури, військових формувань, утворених

відповідно до законів України, Збройних Сил України та Державної прикордонної служби України, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів.

(113) Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає, зокрема, у втратах доходів відповідних бюджетів.

(114) Підтримка суб'єктів господарювання полягає у втратах доходів місцевого бюджету, тобто підтримка надається за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону.

4.2.2. Звільнення від сплати земельного податку об'єднань (асоціацій, товариств) співвласників багатоквартирних будинків

(115) Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає, зокрема, у втратах доходів відповідних бюджетів.

(116) Підтримка суб'єктів господарювання полягає у втратах доходів місцевого бюджету, тобто підтримка надається за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону.

4.2.3. Звільнення від сплати земельного податку благодійних організацій, створених відповідно до закону

(117) Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає, зокрема, у втратах доходів відповідних бюджетів.

(118) Підтримка суб'єктів господарювання полягає у втратах доходів місцевого бюджету, тобто підтримка надається за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону.

4.2.4. Звільнення від сплати земельного податку:

- *житлово-будівельних кооперативів та житлових кооперативів за умови прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом житлового будинку та внесення до Реєстру неприбуткових установ та організацій;*
- *гаражно-будівельних кооперативів та гаражних кооперативів*

(119) Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає, зокрема, у втратах доходів відповідних бюджетів.

(120) Підтримка суб'єктів господарювання полягає у втратах доходів місцевого бюджету, тобто підтримка надається за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону.

4.2.5. Звільнення від сплати земельного податку дослідних господарств науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ

(121) Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає, зокрема, у втратах доходів відповідних бюджетів.

(122) Підтримка суб'єктів господарювання полягає у втратах доходів місцевого бюджету, тобто підтримка надається за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону.

4.2.6. Звільнення від сплати земельного податку заповідників, у тому числі історико-культурних, національних природних парків, заказників (крім мисливських), парків державної та комунальної власності, регіональних ландшафтних парків,

ботанічних садів, дендрологічних і зоологічних парків, пам'яток природи, заповідних урочищ та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва

(123) Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає, зокрема, у втратах доходів відповідних бюджетів.

(124) Підтримка суб'єктів господарювання полягає у втратах доходів місцевого бюджету, тобто підтримка надається за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону.

4.2.7. Звільнення від сплати земельного податку закладів, установ та організацій, спеціалізованих санаторіїв України для реабілітації, лікування та оздоровлення хворих, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів

(125) Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає, зокрема, у втратах доходів відповідних бюджетів.

(126) Підтримка суб'єктів господарювання полягає у втратах доходів місцевого бюджету, тобто підтримка надається за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону.

4.2.8. Звільнення від сплати земельного податку дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України незалежно від їх підпорядкованості, у тому числі дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій

(127) Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає, зокрема, у втратах доходів відповідних бюджетів.

(128) Підтримка суб'єктів господарювання полягає у втратах доходів місцевого бюджету, тобто підтримка надається за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону.

4.2.9. Звільнення від сплати:

- податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, комунальних підприємств, установ та організацій, створених Харківською міською радою в установленому порядку, за об'єкти житлової та/або нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання;

- земельного податку підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова

(129) Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає, зокрема, у втратах доходів відповідних бюджетів.

(130) Підтримка суб'єктів господарювання полягає у втратах доходів місцевого бюджету, тобто підтримка надається за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону.

4.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

4.3.1. Звільнення від сплати земельного податку органів державної влади та органів місцевого самоврядування, органів прокуратури, військових формувань, утворених відповідно до законів України, Збройних Сил України та Державної прикордонної

служби України, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів

- (131) Зазначений захід надається юридичним особам, які не є суб'єктами господарювання і які не беруть у участі в обороті товару на ринку, тобто не є учасниками будь-якого ринку. Отже, зазначений захід не надає переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

4.3.2. Звільнення від сплати земельного податку об'єднань (асоціацій, товариств) співвласників багатоквартирних будинків

- (132) Зазначений захід надається юридичним особам, які не є суб'єктами господарювання і які не беруть у участі в обороті товару на ринку, тобто не є учасниками будь-якого ринку. Отже, зазначений захід не надає переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

4.3.3. Звільнення від сплати земельного податку благодійних організацій, створених відповідно до закону

- (133) Згідно з пунктом 66 Повідомлення Комісії перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави. При цьому будь-яка компенсація витрат, пов'язаних з виконанням нормативних обов'язків, передбачає надання переваги відповідному суб'єкту господарювання (пункт 69 зазначеного Повідомлення).
- (134) Зазначена підтримка призводить до заощаджень окремими суб'єктами господарювання коштів, яких вони не змогли б заощадити за звичайних ринкових умов, тобто без втручання держави, отже, зазначені суб'єкти господарювання отримують переваги, недоступні у звичайних ринкових умовах. Відтак підтримка спрямована на створення переваг окремим групам суб'єктів господарювання, які провадять окремі види господарської діяльності.
- (135) Разом із тим спрямування державної підтримки на неекономічну діяльність вказаних суб'єктів господарювання (благодійних організацій) не створювало б переваг для провадження окремих видів господарської діяльності у зв'язку з її неекономічним характером. Проте надавачем не надано будь-якої інформації щодо неекономічного характеру діяльності цих суб'єктів господарювання.

4.3.4. Звільнення від сплати земельного податку:

- *житлово-будівельних кооперативів та житлових кооперативів за умови прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом житлового будинку та внесення до Реєстру неприбуткових установ та організацій;*
- *гаражно-будівельних кооперативів та гаражних кооперативів*

- (136) Підтримка, спрямована житлово-будівельним кооперативам, житловим кооперативам житлово-будівельних кооперативів та житлових кооперативів за умови прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом житлового будинку та внесення до Реєстру неприбуткових установ та організацій, не надаватиме їм переваг для провадження окремого виду господарської діяльності, оскільки за встановлених вимог вони здійснюють неекономічну діяльність і не можуть отримувати економічних переваг.

(137) Підтримка, яка надається гаражно-будівельним кооперативам та гаражним кооперативам, призводить до заощаджень ними коштів, яких вони не змогли б заощадити за звичайних ринкових умов, тобто без втручання держави, отже, зазначені суб'єкти господарювання отримують переваги, недоступні їм у звичайних ринкових умовах. Відтак підтримка створює переваги окремим групам суб'єктів господарювання, які провадять окремі види господарської діяльності.

(138) Разом із тим спрямування державної підтримки на неекономічну діяльність гаражно-будівельних кооперативів та гаражних кооперативів не створювало б переваг для провадження окремих видів господарської діяльності у зв'язку з її неекономічним характером. Проте надавачем не надано будь-якої інформації щодо неекономічного характеру діяльності цих суб'єктів господарювання.

4.3.5. Звільнення від сплати земельного податку дослідних господарств науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ

(139) Зазначена підтримка призводить до заощаджень окремими суб'єктами господарювання коштів, яких вони не змогли б заощадити за звичайних ринкових умов, тобто без втручання держави, отже, зазначені суб'єкти господарювання отримують переваги, недоступні у звичайних ринкових умовах. Відтак підтримка спрямована на створення переваг окремим групам суб'єктів господарювання, які провадять окремі види господарської діяльності.

(140) Разом із тим спрямування державної підтримки на неекономічну діяльність вказаних суб'єктів господарювання не створювало б переваг для провадження окремих видів господарської діяльності у зв'язку з її неекономічним характером. Проте надавачем не надано будь-якої інформації щодо неекономічного характеру діяльності цих суб'єктів господарювання.

4.3.6. Звільнення від сплати земельного податку заповідників, у тому числі історико-культурних, національних природних парків, заказників (крім мисливських), парків державної та комунальної власності, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних і зоологічних парків, пам'яток природи, заповідних урочищ та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва

(141) Зазначена підтримка призводить до заощаджень окремими суб'єктами господарювання коштів, яких вони не змогли б заощадити за звичайних ринкових умов, тобто без втручання держави, отже, зазначені суб'єкти господарювання отримують переваги, недоступні у звичайних ринкових умовах. Відтак підтримка спрямована на створення переваг окремим групам суб'єктів господарювання, які провадять окремі види господарської діяльності.

(142) Разом із тим спрямування державної підтримки на неекономічну діяльність вказаних суб'єктів господарювання не створювало б переваг для провадження окремих видів господарської діяльності у зв'язку з її неекономічним характером. Проте надавачем не надано будь-якої інформації щодо неекономічного характеру діяльності цих суб'єктів господарювання.

4.3.7. Звільнення від сплати земельного податку закладів, установ та організацій, спеціалізованих санаторіїв України для реабілітації, лікування та оздоровлення

хворих, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів

(143) Зазначена підтримка призводить до заощаджень окремими суб'єктами господарювання коштів, яких вони не змогли б заощадити за звичайних ринкових умов, тобто без втручання держави, отже, зазначені суб'єкти господарювання отримують переваги, недоступні у звичайних ринкових умовах. Відтак підтримка спрямована на створення переваг окремим групам суб'єктів господарювання, які провадять окремі види господарської діяльності.

(144) Разом із тим спрямування державної підтримки на неекономічну діяльність вказаних суб'єктів господарювання не створювало б переваг для провадження окремих видів господарської діяльності у зв'язку з її неекономічним характером. Проте надавачем не надано будь-якої інформації щодо неекономічного характеру діяльності цих суб'єктів господарювання.

4.3.8. Звільнення від сплати земельного податку дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України незалежно від їх підпорядкованості, у тому числі дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій

(145) Зазначена підтримка призводить до заощаджень окремими суб'єктами господарювання коштів, яких вони не змогли б заощадити за звичайних ринкових умов, тобто без втручання держави, отже, зазначені суб'єкти господарювання отримують переваги, недоступні у звичайних ринкових умовах. Відтак підтримка спрямована на створення переваг окремим групам суб'єктів господарювання, які провадять окремі види господарської діяльності.

4.3.9. Звільнення від сплати:

- *податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, комунальних підприємств, установ та організацій, створених Харківською міською радою в установленому порядку, за об'єкти житлової та/або нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання;*
- *земельного податку підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова*

(146) Надавачем не надано будь-якої інформації щодо виду діяльності та його характеру (економічного чи неекономічного) цих суб'єктів господарювання.

(147) Зазначена підтримка призводить до заощаджень окремою категорією суб'єктів господарювання, що виділені за формою власності, коштів, яких вони не змогли б заощадити за звичайних ринкових умов, тобто без втручання держави, отже, зазначені суб'єкти господарювання отримують переваги, недоступні у звичайних ринкових умовах. Відтак підтримка спрямована на створення переваг окремим групам суб'єктів господарювання, які провадять окремі види господарської діяльності.

4.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

(148) Відповідно до Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами

господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.

(149) Отже, для того щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.

(150) При цьому пунктом 187 Повідомлення Комісії передбачено, що заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або становлять загрозу для неї, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами.

4.4.1. Звільнення від сплати земельного податку органів державної влади та органів місцевого самоврядування, органів прокуратури, військових формувань, утворених відповідно до законів України, Збройних Сил України та Державної прикордонної служби України, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів

(151) Зазначені платники не є суб'єктами господарювання, які не беруть участі в господарському обороті на ринку. Отже, такий захід не спотворює та не загрожує спотворенням економічної конкуренції.

4.4.2. Звільнення від сплати земельного податку об'єднань (асоціацій, товариств) співвласників багатоквартирних будинків

(152) Зазначені платники не є суб'єктами господарювання, які не беруть участі в господарському обороті на ринку. Отже, такий захід не спотворює та не загрожує спотворенням економічної конкуренції.

4.4.3. Звільнення від сплати земельного податку благодійних організацій, створених відповідно до закону

(153) Як вказано вище, зазначені суб'єкти господарювання отримують переваги в результаті отримання повідомленої фінансової підтримки, які покращують конкурентну позицію цих суб'єктів господарювання порівняно з іншими суб'єктами господарювання, що здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність і які не отримують такої фінансової підтримки.

(154) Отже, повідомлена підтримка може спотворювати економічну конкуренцію, якщо такі організації займаються економічною діяльністю.

(155) Разом із тим спрямування державної підтримки на неекономічну діяльність благодійних організацій не створювало б переваг для провадження окремих видів господарської діяльності та, як наслідок, не призводитиме до спотворення або загрози

спотворення конкуренції. Проте надавачем не надано будь-якої інформації щодо неекономічного характеру діяльності цих суб'єктів господарювання.

4.4.4. Звільнення від сплати земельного податку:

- *житлово-будівельних кооперативів та житлових кооперативів за умови прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом житлового будинку та внесення до Реєстру неприбуткових установ та організацій;*
- *гаражно-будівельних кооперативів та гаражних кооперативів.*

- (156) За встановлених вимог діяльність житлово-будівельних та житлових кооперативів, житлово-будівельних кооперативів та житлових кооперативів за умови прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом житлового будинку та внесення до Реєстру неприбуткових установ та організацій, є некомерційною і спрямована на задоволення житлових потреб їх членів, отже, не бере участі в господарському обороті на ринку.
- (157) Отже, державна підтримка житлово-будівельних та житлових кооперативів, які внесені до Реєстру неприбуткових установ та організацій, не спотворює і не загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (158) Як зазначено вище, гаражно-будівельні та гаражні кооперативи отримують переваги в результаті отримання повідомленої фінансової підтримки, які покращують конкурентну позицію цих суб'єктів господарювання порівняно з іншими суб'єктами господарювання, що здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність і які не отримують такої фінансової підтримки.
- (159) Отже, повідомлена підтримка гаражно-будівельних кооперативів та гаражних кооперативів може спотворювати економічну конкуренцію, якщо такі кооперативи займаються економічною діяльністю.
- (160) Разом із тим спрямування державної підтримки на неекономічну діяльність гаражно-будівельних кооперативів та гаражних кооперативів не створювало б переваг для провадження окремих видів господарської діяльності та, як наслідок, не призводило б до спотворення або загрози спотворення конкуренції. Проте надавачем не надано будь-якої інформації щодо неекономічного характеру діяльності цих суб'єктів господарювання.

4.4.5. Звільнення від сплати земельного податку дослідних господарств науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ

- (161) Як вказано вище, зазначені суб'єкти господарювання отримують переваги в результаті отримання повідомленої фінансової підтримки, які покращують конкурентну позицію цих суб'єктів господарювання порівняно з іншими суб'єктами господарювання, що здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність і які не отримують такої фінансової підтримки.
- (162) Отже, повідомлена підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (163) Разом із тим спрямування державної підтримки на неекономічну діяльність науково-дослідних установ та навчальних закладів не створювало б переваг для провадження окремих видів господарської діяльності та, як наслідок, не призводило б до спотворення або загрози спотворення конкуренції. Проте надавачем не надано будь-

якої інформації щодо неекономічного характеру діяльності цих суб'єктів господарювання.

4.4.6. Звільнення від сплати земельного податку заповідників, у тому числі історико-культурних, національних природних парків, заказників (крім мисливських), парків державної та комунальної власності, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних і зоологічних парків, пам'яток природи, заповідних урочищ та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва

(164) Як вказано вище, зазначені суб'єкти господарювання отримують переваги в результаті отримання повідомленої фінансової підтримки, які покращують конкурентну позицію цих суб'єктів господарювання порівняно з іншими суб'єктами господарювання, що здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність і які не отримують такої фінансової підтримки.

(165) Отже, повідомлена підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

(166) Разом із тим спрямування державної підтримки на діяльність перелічених об'єктів природно-заповідного фонду, яка є безкоштовною і у вільному доступі для населення, не створювало б переваг для провадження окремих видів господарської діяльності та не спотворювало та не загрожувало б спотворенням економічної конкуренції. Проте надавачем не надано будь-якої інформації щодо неекономічного характеру діяльності цих суб'єктів господарювання.

4.4.7. Звільнення від сплати земельного податку закладів, установ та організацій, спеціалізованих санаторіїв України для реабілітації, лікування та оздоровлення хворих, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів

(167) Як вказано вище, зазначені суб'єкти господарювання отримують переваги в результаті отримання повідомленої фінансової підтримки, які покращують конкурентну позицію цих суб'єктів господарювання порівняно з іншими суб'єктами господарювання, що здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність і які не отримують такої фінансової підтримки.

(168) Отже, повідомлена підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

(169) Разом із тим спрямування державної підтримки на неекономічну діяльність закладів охорони здоров'я не створювало б переваг для провадження окремих видів господарської діяльності та, як наслідок, не призводило б до спотворення або загрози спотворення конкуренції. Проте надавачем не надано будь-якої інформації щодо неекономічного характеру діяльності цих суб'єктів господарювання.

4.4.8. Звільнення від сплати земельного податку дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України незалежно від їх підпорядкованості, у тому числі дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій

(170) Як вказано вище, зазначені суб'єкти господарювання отримують переваги в результаті отримання повідомленої фінансової підтримки, які покращують конкурентну позицію цих суб'єктів господарювання порівняно з іншими суб'єктами

господарювання, що здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність і які не отримують такої фінансової підтримки.

(171) Отже, повідомлена підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

(172) Разом із тим спрямування державної підтримки на неекономічну діяльність закладів охорони здоров'я не створювало б переваг для провадження окремих видів господарської діяльності та, як наслідок, не призводило б до спотворення або загрози спотворення конкуренції. Проте надавачем не надано будь-якої інформації щодо неекономічного характеру діяльності цих суб'єктів господарювання.

4.4.9. Звільнення від сплати:

- податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, комунальних підприємств, установ та організацій, створених Харківською міською радою в установленому порядку, за об'єкти житлової та/або нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання;

- земельного податку підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова

(173) Надавачем не надано будь-якої інформації щодо виду діяльності та його характеру (економічного чи неекономічного) цих суб'єктів господарювання (зазначено лише форму власності).

(174) Як вказано вище, зазначені суб'єкти господарювання отримують переваги в результаті отримання повідомленої фінансової підтримки, які покращують конкурентну позицію цих суб'єктів господарювання порівняно з іншими суб'єктами господарювання, що здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність і які не отримують такої фінансової підтримки.

(175) Отже, повідомлена підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

4.5. Віднесення повідомленої фінансової підтримки до державної допомоги

4.5.1. Звільнення від сплати земельного податку органів державної влади та органів місцевого самоврядування, органів прокуратури, військових формувань, утворених відповідно до законів України, Збройних Сил України та Державної прикордонної служби України, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів

(176) Звільнення від сплати земельного податку органів державної влади та органів місцевого самоврядування, органів прокуратури, військових формувань, утворених відповідно до законів України, Збройних Сил України та Державної прикордонної служби України, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, не є державною допомогою, оскільки надається не суб'єктам господарювання.

4.5.2. Звільнення від сплати земельного податку об'єднань (асоціацій, товариств) співвласників багатоквартирних будинків

(177) Звільнення від сплати земельного податку об'єднань (асоціацій, товариств)

співвласників багатоквартирних будинків не є державною допомогою, оскільки надається не суб'єктам господарювання.

4.5.3. Звільнення від сплати земельного податку благодійних організацій, створених відповідно до закону

(178) Звільнення від сплати земельного податку категорії суб'єктів господарювання, зазначених у цьому пункті рішення, за рахунок місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для провадження окремих видів господарської діяльності, є державною допомогою у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

(179) Разом із тим, у разі спрямування державної підтримки благодійних організацій у формі звільнення від сплати земельного податку на неекономічну діяльність, яка не бере участі в обороті на ринку та не має цінової визначеності, не передбачає стягування плати з будь-яких осіб благодійною організацією, така підтримка не міститиме ознак державної допомоги. При цьому умови спрямування підтримки на неекономічну діяльність повинні бути визначені надавачем у відповідному акті.

4.5.4. Звільнення від сплати земельного податку:

- *житлово-будівельних кооперативів та житлових кооперативів за умови прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом житлового будинку та внесення до Реєстру неприбуткових установ та організацій;*
- *гаражно-будівельних кооперативів та гаражних кооперативів*

(180) Звільнення від сплати земельного податку житлово-будівельних кооперативів та житлових кооперативів за умови прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом житлового будинку та внесення до Реєстру неприбуткових установ та організацій, не спотворюватиме і не загрожуватиме спотворенням економічної конкуренції, отже, не є державною допомогою у розумінні Закону.

(181) Звільнення від сплати земельного податку категорії гаражно-будівельних та гаражних кооперативів за рахунок місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для провадження окремих видів господарської діяльності, є державною допомогою у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

(182) При цьому варто зазначити, що спрямування державної підтримки гаражно-будівельних та гаражних кооперативів на неекономічну діяльність, яка безпосередньо спрямована на задоволення потреб членів кооперативу на засадах самоврядування і не передбачає отримання прибутку, не містило б ознак державної допомоги. При цьому умови спрямування підтримки на неекономічну діяльність мали бути визначені надавачем у відповідному акті, чого надавачем зроблено не було.

4.5.5. Звільнення від сплати земельного податку дослідних господарств науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ

(183) Звільнення від сплати земельного податку категорії суб'єктів господарювання, зазначених у цьому пункті рішення, за рахунок місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для провадження окремих видів господарської діяльності, є державною допомогою у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

(184) При цьому варто зазначити, що спрямування державної підтримки закладів освіти на неекономічну діяльність, яка не передбачає отримання прибутку і здійснюється в рамках національної освітньої системи, є безкоштовною для населення та має на меті виконання завдання перед населенням у соціальній, культурній та освітній сферах, не містило б ознак державної допомоги. При цьому умови спрямування підтримки на неекономічну діяльність мали бути визначені надавачем у відповідному акті, чого надавачем зроблено не було

(185) Спрямування державної підтримки науково-дослідних установ на їх неекономічну діяльність, тобто діяльність, яка передбачає здійснення незалежних досліджень і розробок для підвищення рівня знань поширення результатів досліджень (у разі отримання прибутку від такої діяльності, він інвестується в основну діяльність науково-дослідних установ), також не містило б ознак державної допомоги. При цьому умови спрямування підтримки на неекономічну діяльність мали бути визначені надавачем у відповідному акті, чого надавачем зроблено не було

4.5.6. Звільнення від сплати земельного податку заповідників, у тому числі історико-культурних, національних природних парків, заказників (крім мисливських), парків державної та комунальної власності, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних і зоологічних парків, пам'яток природи, заповідних урочищ та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва

(186) Звільнення від сплати земельного податку категорії суб'єктів господарювання, зазначених у цьому пункті рішення, за рахунок місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для провадження окремих видів господарської діяльності, є державною допомогою у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

(187) Разом з тим спрямування державної підтримки на діяльність заповідників, у тому числі історико-культурних, національних природних парків, заказників (крім мисливських), парків державної та комунальної власності, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних і зоологічних парків, пам'яток природи, заповідних урочищ та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, яка є безкоштовною і у вільному доступі для населення, не створювало б переваг для провадження окремих видів господарської діяльності та не спотворювало та не загрожувало б спотворенням економічної конкуренції, а отже, не містило б ознак державної допомоги. Проте надавачем не надано будь-якої інформації щодо неекономічної діяльності таких отримувачів.

4.5.7. Звільнення від сплати земельного податку закладів, установ та організацій, спеціалізованих санаторіїв України для реабілітації, лікування та оздоровлення хворих, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів

(188) Звільнення від сплати земельного податку категорії суб'єктів господарювання, зазначених у цьому пункті рішення, за рахунок місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для провадження окремих видів господарської діяльності, є державною допомогою у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

(189) Разом із тим спрямування державної підтримки на неекономічну діяльність закладів охорони здоров'я, а саме діяльність, яка спрямована на здійснення соціальної функції в

рамках національної системи охорони здоров'я, яка не має на меті отримання прибутку й перебуває в безкоштовному доступі для населення, не містило б ознак державної допомоги. При цьому умови спрямування підтримки на неекономічну діяльність мали бути визначені надавачем у відповідному акті, чого надавачем зроблено не було

4.5.8. Звільнення від сплати земельного податку дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України незалежно від їх підпорядкованості, у тому числі дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій

(190) Звільнення від сплати земельного податку категорії суб'єктів господарювання, зазначених у цьому пункті рішення, за рахунок місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для провадження окремих видів господарської діяльності, є державною допомогою у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

(191) Разом із тим спрямування державної підтримки на неекономічну діяльність закладів охорони здоров'я, а саме діяльність, яка спрямована на здійснення соціальної функції в рамках національної системи охорони здоров'я, яка не має на меті отримання прибутку й перебуває в безкоштовному доступі для населення, не містило б ознак державної допомоги. При цьому умови спрямування підтримки на неекономічну діяльність мали бути визначені надавачем у відповідному акті, чого надавачем зроблено не було.

4.5.9. Звільнення від сплати:

- податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, комунальних підприємств, установ та організацій, створених Харківською міською радою в установленому порядку, за об'єкти житлової та/або нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання;
- земельного податку підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова

(192) Звільнення від сплати земельного податку категорії суб'єктів господарювання, зазначених у цьому пункті рішення, за рахунок місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для провадження окремих видів господарської діяльності, є державною допомогою у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

5. ОЦІНКА ДОПУСТИМОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

(193) Відповідно до частини першої статті 2 Закону державна допомога є недопустимою для конкуренції, якщо інше не встановлено цим Законом.

(194) Відповідно до частини першої статті 6 Закону державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається, зокрема, для цілі сприяння соціально-економічному розвитку регіонів, рівень життя в яких є низьким або рівень безробіття є високим.

5.1. Оцінка допустимості державної допомоги у формі звільнення від сплати земельного податку:

- заповідників, у тому числі історико-культурних, національних природних парків, заказників (крім мисливських), парків державної та комунальної власності,

регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних і зоологічних парків, пам'яток природи, заповідних урочищ та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва;

- дослідних господарств науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ;*
- дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України незалежно від їх підпорядкованості, у тому числі дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій;*
- благодійних організацій, створених відповідно до закону;*
- житлово-будівельних кооперативів та житлових кооперативів за умови прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом житлового будинку та внесення до Реєстру неприбуткових установ та організацій;*
- гаражно-будівельних кооперативів та гаражних кооперативів;*
- закладів, установ та організацій, спеціалізованих санаторіїв України для реабілітації, лікування та оздоровлення хворих, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів*

(195) Державна допомога, зазначена в цьому пункті, відповідає підпунктам 30.2 та 30.5 статті 30 Кодексу, тобто відповідає Кодексу та законодавству про захист економічної конкуренції.

(196) Частиною другою статті 6 Закону встановлено, що Кабінет Міністрів України визначає критерії оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги, що надається для цілей, передбачених частиною першою цієї статті, зокрема такої категорії, як допомога для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва.

(197) Відповідно до підпункту 1 пункту 3 Критеріїв оцінки державна допомога для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва є допустимою у разі, якщо надається з метою забезпечення сприяння соціально-економічному розвитку регіонів, створення сприятливих умов для розвитку середнього та малого підприємництва, стимулювання їх інвестиційної та інноваційної активності, сприяння діяльності щодо реалізації вироблених ними товарів (робіт, послуг), забезпечення зайнятості населення.

(198) За інформацією від надавача метою повідомленої програми державної допомоги є сприяння соціально-економічному розвитку міста Харкова, що відповідає підпункту 1 пункту 3 Критеріїв оцінки.

(199) Відповідно до підпункту 2 пункту 3 Критеріїв оцінки державна допомога для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва є допустимою у разі, коли спрямована на відшкодування суб'єктам господарювання таких витрат:

- витрат на реалізацію інвестиційних проектів (витрати на матеріальні та нематеріальні активи);*
- витрат на створення нових робочих місць;*
- витрат на провадження основного виду діяльності суб'єкта господарювання (лише для середнього та малого підприємництва);*
- витрат (лише для середнього та малого підприємництва) на надання консультаційних послуг, проведення підготовчих досліджень, участь у торгових ярмарках тощо;*
- витрат на підтримку новостворених суб'єктів малого підприємництва;*
- витрат на оренду землі та будівель;*

- витрат, пов'язаних з придбанням орендованого майна, крім землі та будівель;
- витрат на заробітну плату у зв'язку із створенням отримувачем державної допомоги нових робочих місць.

- (200) За інформацією, отриманою від надавача під час розгляду справи, відсутня інформація щодо встановлення надавачем будь-яких вимог до отримувачів щодо спрямування ними коштів державної допомоги на витрати, що передбачені Критеріями оцінки, що не відповідає вимогам підпункту 2 пункту 3 Критеріїв оцінки.
- (201) Підпунктом 3 пункту 3 Критеріїв оцінки встановлено, що державна допомога для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва є допустимою у разі, коли забезпечується:
- створення нових робочих місць в результаті здійснення інвестиції та збереження їх отримувачем державної допомоги протягом не менше п'яти (для суб'єктів великого підприємництва) та трьох (для середнього та малого підприємництва) років з дня фактичного працевлаштування;
 - здійснення інвестицій, що призвело до збільшення штатних одиниць відповідного отримувача державної допомоги у порівнянні із середнім показником за останні 12 місяців (у разі ліквідації робочих місць протягом такого періоду їх кількість визначається виходячи із загальної кількості нових робочих місць);
 - заповнення вакансій протягом трьох років з моменту створення відповідного робочого місця.
- (202) Під час розгляду справи надавачем не надано інформації щодо встановлення до отримувачів повідомленої державної допомоги вимог, які передбачені підпунктом 3 пункту 3 Критеріїв оцінки. Отже, не відповідає вимогам Критеріїв оцінки.
- (203) Пунктом 4 Критеріїв оцінки встановлено, що до категорій отримувачів державної допомоги для забезпечення розвитку регіонів належать суб'єкти господарювання, що провадять діяльність у будь-якій галузі. До категорій отримувачів державної допомоги для підтримки середнього та малого підприємництва належать суб'єкти середнього та малого підприємництва, що провадять діяльність у будь-якій галузі.
- (204) За інформацією від надавача, програмою державної допомоги передбачено надання державної допомоги суб'єктам господарювання – платникам податку на землі та орендної плати за користування земельними ділянками, які здійснюють діяльність у не визначеній Рішенням Харківської МР галузі економіки, що частково відповідає пункту 4 Критеріїв оцінки.
- (205) Пунктом 5 Критеріїв оцінки встановлено, що критерії не застосовуються до суб'єктів господарювання, яких визнано банкрутами, стосовно яких порушено справу про банкрутство, які перебувають на стадії ліквідації, мають прострочену більш як шість місяців заборгованість перед державним (місцевим) бюджетом, Пенсійним фондом України та фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування, що підтверджується відповідними органами державної влади, визнають свою неспроможність своєчасно виконати зобов'язання перед кредиторами через незадовільний стан фінансово-господарської діяльності.
- (206) Під час розгляду справи надавачем не надано інформації щодо встановлення в програмі державної підтримки вимог для обмеження категорій отримувачів державної допомоги, як це передбачено пунктом 5 Критеріїв оцінки, отже, вимогу Критеріїв оцінки не дотримано.

- (207) *Відповідно до пункту 6 Критеріїв оцінки державна допомога для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва, крім новостворених суб'єктів малого підприємництва, надається в будь-якій формі.*
- (208) *За інформацією від надавача, державна підтримка надається отримувачам у формі зменшеної ставки податку на землі та орендної плати за користування земельними ділянками, що відповідає пункту 6 Критеріїв оцінки.*
- (209) *Пунктом 7 Критеріїв оцінки встановлено, що у разі коли суб'єкт господарювання є отримувачем державної допомоги за різними програмами державної допомоги та/або індивідуальної державної допомоги, з метою визначення сукупного розміру державної допомоги на забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва урахується розмір всіх витрат, зазначених у пункті 3 Критеріїв, за всіма чинними програмами державної допомоги та індивідуальної державної допомоги.*
- (210) *Під час розгляду справи надавачем не надано інформації щодо визначення сукупного розміру державної підтримки, у разі якщо суб'єкт господарювання (підприємство) є отримувачем державної допомоги за різними програмами державної допомоги та/або індивідуальної державної допомоги, як це передбачено пунктом 7 Критеріїв оцінки. Отже, вказану вимогу Критеріїв оцінки не дотримано.*
- (211) *Відповідно до пункту 8 Критеріїв оцінки максимальний розмір державної допомоги для забезпечення розвитку регіонів, у тому числі для підтримки інвестицій та створення нових робочих місць у результаті реалізації інвестиційного проекту, становить:*
- для суб'єктів великого підприємництва – до 50 відсотків таких витрат;
 - для суб'єктів середнього підприємництва – до 60 відсотків таких витрат;
 - для суб'єктів малого підприємництва – до 70 відсотків таких витрат.
- Витрати за інвестиційним проектом на придбання нематеріальних активів суб'єктами великого підприємництва повинні становити не більш як 50 відсотків сукупного розміру витрат на реалізацію інвестиційного проекту за рахунок державної допомоги, а для суб'єктів середнього та малого підприємництва — до 100 відсотків.*
- Відповідно до пункту 10 Критеріїв оцінки визначення максимального розміру державної допомоги для забезпечення розвитку регіонів і підтримки середнього та малого підприємництва й витрат, що можуть бути відшкодовані суб'єктам господарювання, здійснюється з урахуванням податків та інших зборів.*
- (212) *Під час розгляду справи надавачем не надано інформації щодо встановлення програмою державної підтримки умов для визначення максимального розміру державної допомоги, як це передбачено пунктом 8 та пунктом 10 Критеріїв оцінки, тобто зазначені вимоги Критеріїв оцінки не дотримано.*
- (213) *Враховуючи викладене, за наявності ознак здійснення суб'єктом господарювання економічної діяльності, як зазначено вище, державна допомога, що надається Харківською МР на підставі Рішення Харківської МР та Кодексу у формі звільнення від сплати земельного податку:*
- заповідників, у тому числі історико-культурних, національних природних парків, заказників (крім мисливських), парків державної та комунальної власності, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних і зоологічних парків, пам'яток природи, заповідних урочищ та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва;

- дослідних господарств науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ;
 - дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України незалежно від їх підпорядкованості, у тому числі дитячих санаторно-курортних та оздоровчих закладів України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій;
 - земельного податку закладів, установ та організацій, спеціалізованих санаторіїв України для реабілітації, лікування та оздоровлення хворих, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів;
 - благодійних організацій, створених відповідно до закону;
 - житлово-будівельних кооперативів та житлових кооперативів;
 - гаражно-будівельних кооперативів та гаражних кооперативів;
 - закладів, установ та організацій, спеціалізованих санаторіїв України для реабілітації, лікування та оздоровлення хворих, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів,
- має ознаки недопустимої для конкуренції.

(214) Водночас зазначена державна допомога буде допустимою державною допомогою за умови виконання Харківською МР зобов'язань щодо внесення змін до умов її надання. Тобто, Рішення Харківської МР повинно містити такі положення:

- 1) перелік витрат, на які повинна спрямовуватися державна допомога відповідно до підпункту 2 пункту 3 Критеріїв оцінки;
- 2) вимоги щодо здійснення та збереження інвестицій та створення нових робочих місць отримувачами державної допомоги, як це передбачено підпунктом 3 пункту 3 Критеріїв оцінки;
- 3) розмір державної допомоги на витрати, на які спрямовується державна допомога, повинен становити:
 - для суб'єктів великого підприємництва – до 50 відсотків таких витрат;
 - для суб'єктів середнього підприємництва – до 60 відсотків таких витрат;
 - для суб'єктів малого підприємництва – до 70 відсотків таких витрат;
- 4) вимоги щодо категорій отримувачів державної допомоги відповідно до пунктів 4 та 5 Критеріїв оцінки;
- 5) умови щодо визначення сукупного розміру державної допомоги на покриття відповідних витрат, якщо суб'єкт господарювання є отримувачем державної допомоги за різними програмами державної допомоги та/або індивідуальної державної допомоги з урахуванням пункту 7 Критеріїв оцінки.

(215) Перелік витрат, встановлений підпунктом 2 пункту 3 Критеріїв оцінки, є вичерпним. Надавач державної допомоги на свій розсуд обирає із зазначеного переліку витрати, які будуть включені в програму державної допомоги.

5.2. Оцінка допустимості державної допомоги у формі звільнення від сплати:

- *податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, комунальних підприємств, установ та організацій, створених Харківською міською радою в установленому порядку, за об'єкти житлової та/або нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання;*
- *земельного податку підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова*

(216) Відповідно до статті 13 Конституції України усі суб'єкти права власності рівні перед законом.

- (217) Згідно з підпунктом 4.1.2 статті 4 Кодексу податкове законодавство України ґрунтується на таких принципах, зокрема, як рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації - забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу.
- (218) Господарським кодексом України передбачено, що:
- органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється приймати акти та вчиняти дії, які усувають конкуренцію або необґрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності (частина третя статті 18);
 - органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції (частина друга статті 25).
- (219) Отже, звільнення Харківською МР певної категорії суб'єктів господарювання конкретної форми власності (виключно комунальних підприємств) від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та земельного податку не тільки призводить до дискримінаційних умов діяльності для інших суб'єктів господарювання (інших форм власності), що діють або можуть діяти на тому самому ринку і є потенційними конкурентами, а ще й здійснено всупереч забороні на таке звільнення, встановленій Господарським кодексом України. Такі дії міської ради не тільки призводять до нерівності платників податку, ставлять учасників ринку в різне конкурентне становище, а й порушують норми чинного законодавства України.
- (220) Враховуючи викладене, комунальні підприємства не можуть вважатися належними отримувачами державної допомоги у вигляді звільнення від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та земельного податку.
- (221) Враховуючи викладене, звільнення від сплати:
- податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, комунальних підприємств, установ та організацій, створених Харківською міською радою в установленому порядку, за об'єкти житлової та/або нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання;
 - земельного податку підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова, не може бути визнано допустимою державною допомогою, а отже, є недопустимою державною допомогою для конкуренції відповідно до статті 2 Закону.
- (222) У ході розгляду справи також було встановлено, що Харківське обласне територіальне відділення Комітету виявило, що звільнення Харківською МР від сплати:
- податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, комунальних підприємств, установ та організацій, створених Харківською міською радою в установленому порядку, за об'єкти житлової та/або нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання;
 - земельного податку підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова,

яке передбачено Рішенням Харківської МР, може призвести до дискримінаційних умов діяльності для інших суб'єктів господарювання, що діють на одному ринку, тобто є конкурентами.

- (223) Такі дії Харківської МР містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого абзацом восьмим частини другої статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, внаслідок яких окремим суб'єктам господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами, що може привести до спотворення конкуренції на ринку.
- (224) У зв'язку із цим, Харківським обласним територіальним відділенням прийнято рекомендацій від 31.03.2020 № 70/22-рк/к щодо припинення Харківською МР дій, які містять ознаки порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених абзацом восьмим частини другої статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а також усунути причини виникнення цих порушень і умови, що їм сприяють.

6. ВІДНЕСЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ ДО ЧИННОЇ

- (225) Разом із тим варто зазначити, що встановлення пільг зі сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, здійснюється Харківською МР на підставі чинного Податкового кодексу України, який було прийнято Верховною Радою України 02.12.2010, та Рішення Харківської МР, яке діє з 22.02.2017, отже, є чинною державною допомогою.
- (226) Відповідно до Прикінцевих та перехідних положень Закону всі надавачі державної допомоги протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом зобов'язані подати Уповноваженому органу повідомлення про програми підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, які існували на день набрання чинності Законом. Чинна державна допомога, що існувала на день набрання чинності цим Законом, яка відповідно до рішення Уповноваженого органу визнана недопустимою для конкуренції, має бути приведена у відповідність із цим Законом у строк, визначений Уповноваженим органом, але не більш як протягом п'яти років із дня набрання чинності цим Законом.
- (227) Відтак встановлення органами місцевого самоврядування пільг зі сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, є чинною програмою підтримки суб'єктів господарювання за рахунок місцевих ресурсів, яка існувала на день набрання чинності Законом.
- (228) Отже, державна допомога у формі звільнення від сплати:
- податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, комунальних підприємств, установ та організацій, створених Харківською міською радою в установленому порядку, за об'єкти житлової та/або нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання;
 - земельного податку підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова;

є чинною державною допомогою, недопустимою для конкуренції відповідно до статті 2 Закону, і підлягає приведенню у відповідність із Законом шляхом вилучення вказаних положень із Рішення Харківської МР.

- (229) Державна допомога, надана всупереч цьому рішення Комітету про визнання такої допомоги недопустимою для конкуренції, підлягає поверненню в порядку, визначеному статтею 14 Закону.

7. ВІДНЕСЕННЯ ПОВІДОМЛЕНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ДО НЕЗНАЧНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

- (230) Згідно з пунктом 9 статті 1 Закону незначна державна допомога – державна допомога *одному суб'єкту господарювання*, сукупний розмір якої незалежно від її форми та джерел не перевищує за будь-який *трирічний період* суму, еквівалентну *200 тисячам євро*, визначену за офіційним валютним курсом, встановленим Національним банком України, що діяв на останній день фінансового року.
- (231) Частиною третьою статті 9 Закону передбачено, що ***не подаються повідомлення щодо, зокрема, незначної державної допомоги***, якщо вона не стосується безпосередньо підтримки експортних операцій або переважного використання продукції вітчизняного виробництва порівняно з імпортованою продукцією.
- (232) Надавач такої допомоги подає Комітету інформацію щодо незначної державної допомоги в рамках проведення Уповноваженим органом *моніторингу державної допомоги* з дотриманням Порядку, форм та вимог щодо подання Комітету інформації про чинну державну допомогу суб'єктам господарювання, затвердженого розпорядженням Комітету від 28.12.2015 № 43-рп, зареєстрованим Міністерством юстиції України 26.01.2016 за № 140/28270.
- (233) Отже, у разі визначення надавачем, що повідомлена державна допомога буде надаватися в розмірі, який не перевищує розміру незначної державної допомоги, у програмі державної допомоги повинно бути зазначено про це.

8. ЗАУВАЖЕННЯ ТА ПРОПОЗИЦІЇ НАДАВАЧА ЩОДО ПОДАННЯ ПРО ПОПЕРЕДНІ РЕЗУЛЬТАТИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (234) Листом від 13.04.2020 № 2-18/2-115 Департамент Харківської МР надав свої зауваження та заперечення щодо Подання, а саме:
- від сплати податків звільняються підприємства, що належать територіальній громаді міста Харкова, здійснюють функції місцевого самоврядування, покладені на них територіальною громадою міста, та є спеціально створеними Харківською МР для виконання таких функцій, які є необхідними для забезпечення життєдіяльності міста, але збитковими на ринку;
 - ці підприємства діють на ринках, які не є прибутковими та конкурентними, оскільки здійснюють діяльність із централізованого водопостачання та водовідведення (КП «Харківводоканал»); надання послуг з постачання теплової енергії та гарячого водопостачання (КП «Харківські теплові мережі»); перевезення пасажирів наземним електротранспортом (трамвайні та тролейбусні депо) та метрополітемом (КП «Харківський метрополітен»); забезпечення благоустрою, утримання зелених насаджень, парків та скверів

(КП «Харківзеленбуд»); функціонування спортивних споруд, що перебувають у власності територіальної громади міста Харкова (КП «Палац спорту»); забезпечують утримання будинків та прибудинкової території (КП «Житлокомсервіс») тощо;

- створені комунальні підприємства мають стратегічне значення для міста і потребують підтримки для нормального функціонування і надання якісних послуг населенню міста, знаходяться в скрутному фінансовому стані через несвоєчасну сплату платежів населення, забезпечення надання послуг пільговим категоріям населення, неотримання з державного бюджету коштів на компенсацію різниці в тарифах тощо. Надання таким підприємствам підтримки шляхом звільнення їх від сплати є необхідним з метою недопущення погіршення їх фінансово-майнового стану.

- (235) Заперечення, які викладені в листі від 13.04.2020 № 2-18/2-115 Департаменту Харківської МР, спростовуються матеріалами справи.
- (236) Крім того, для аналізу кожного конкретного комунального підприємства, якому надається повідомлена державна допомога, потрібно розглядати як індивідуальну державну допомогу щодо кожного комунального підприємства окремо. Однак надавачем було подано Повідомлення відповідно до додатка 2 до Порядку 2-рп, тобто як програму державної допомоги, тому Комітетом і було розглянуто Повідомлення як програму державної допомоги.
- (237) Крім того, Комітет листом від 05.12.2019 № 500-26.15/06-16043 запитував Департамент Харківської МР, зокрема, про перелік комунальних підприємств, які отримують пільгу, їх види діяльності, сукупний обсяг державної підтримки. Листом від 13.01.2020 № 2-18/1-10 (zareєстрованим у Комітеті 18.02.2020 за № 5-06/2125) Департамент Харківської МР надав інформацію в неповному обсязі відповідно до запитуваної інформації (було надано лише посилання на розпорядчий документ, в якому перераховано назви комунальних підприємств). Інформації щодо видів діяльності таких підприємств надано не було.
- (238) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2017 року № 2-рп, zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що державна підтримка, яку надає Харківська міська рада відповідно до рішення Харківської міської ради від 22.02.2017 № 542/17 «Про місцеві податки і збори у місті Харкові» у формі звільнення від сплати земельного податку органів державної влади та органів місцевого самоврядування, органів прокуратури, військових формувань, утворених відповідно до законів України, Збройних Сил України та Державної прикордонної служби України, які повністю утримуються за рахунок коштів державного

або місцевих бюджетів, об'єднань (асоціацій, товариств) співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельним кооперативам та житловим кооперативам за умови прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом житлового будинку та внесення до Реєстру неприбуткових установ та організацій, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Визнати, що державна підтримка, яку надає Харківська міська рада відповідно до рішення Харківської міської ради від 22.02.2017 № 542/17 «Про місцеві податки і збори у місті Харкові» суб'єктам господарювання, що здійснюють економічну діяльність, у формі звільнення від сплати земельного податку:

- земельного податку заповідників, у тому числі історико-культурних, національних природних парків, заказників (крім мисливських), парків державної та комунальної власності, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних і зоологічних парків, пам'яток природи, заповідних урочищ та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва;

- дослідним господарствам науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ;

- дитячим санаторно-курортним та оздоровчим закладам України незалежно від їх підпорядкованості, у тому числі дитячим санаторно-курортним та оздоровчим закладам України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій;

- благодійним організаціям, створеним відповідно до закону;

- гаражно-будівельним кооперативам та гаражним кооперативам;

- закладів, установ та організацій, спеціалізованих санаторіїв України для реабілітації, лікування та оздоровлення хворих, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів,

є державною допомогою у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

3. Визнати, що державна допомога, зазначена в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, **є допустимою для конкуренції** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» **за умови виконання** Харківською міською радою **зобов'язань** внести зміни до рішення Харківської міської ради від 22.02.2017 № 542/17 «Про місцеві податки і збори у місті Харкові» такого змісту:

1) перелік витрат, на які повинна спрямовуватися державна допомога відповідно до підпункту 2 пункту 3 Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 57;

2) вимоги щодо здійснення та збереження інвестицій та створення нових робочих місць отримувачами державної допомоги, як це передбачено підпунктом 3 пункту 3 Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 57;

3) розмір державної допомоги на витрати, на які спрямовується державна допомога, повинен становити:

для суб'єктів великого підприємництва – до 50 відсотків таких витрат;

для суб'єктів середнього підприємництва – до 60 відсотків таких витрат;

для суб'єктів малого підприємництва – до 70 відсотків таких витрат;

4) вимоги щодо категорій отримувачів державної допомоги у відповідності до пунктів 4 та 5 Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 57;

5) умови щодо визначення сукупного розміру державної допомоги на покриття відповідних витрат, якщо суб'єкт господарювання є отримувачем державної допомоги за різними програмами державної допомоги та/або індивідуальної державної допомоги з урахуванням пункту 7 Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 57.

4. Визнати, що державна підтримка, яку надає Харківська міська рада суб'єктам господарювання відповідно до рішення Харківської міської ради від 22.02.2017 № 542/17 «Про місцеві податки і збори у місті Харкові» у формі звільнення від сплати:

- податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, комунальним підприємствам, установам та організаціям, створеним Харківською міською радою в установленому порядку, за об'єкти житлової та/або нежитлової нерухомості, які перебувають у власності територіальної громади міста Харкова та передані у їх господарське відання;

- земельного податку підприємствам, установам та організаціям, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Харкова,

є **державною допомогою** у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

5. Визнати, що державна допомога, зазначена в пункті 4 резолютивної частини цього рішення, є **недопустимою для конкуренції** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

6. Зобов'язати Харківську міську раду привести державну допомогу, зазначену в пункті 4 резолютивної частини цього рішення, у відповідність із Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» шляхом вилучення вказаних положень із рішення Харківської міської ради від 22.02.2017 № 542/17 «Про місцеві податки і збори у місті Харкові».

7. Надавач державної допомоги повинен виконати зобов'язання, передбачені пунктами 3 та 6 резолютивної частини цього рішення, протягом шести місяців із дня оприлюднення рішення Комітету.

8. Надавач повинен проінформувати Антимонопольний комітет України про виконання зобов'язань, викладених у пунктах 3 та 6 резолютивної частини цього рішення, протягом п'яти робочих днів із дня виконання цих зобов'язань.

9. У разі визначення надавачем, що державна допомога, яку надає Харківська міська рада суб'єктам господарювання, буде надаватися в розмірі, який не перевищує розміру незначної державної допомоги, у рішенні Харківської міської ради від 22.02.2017 № 542/17 «Про місцеві податки і збори у місті Харкові» повинно бути зазначено про це. У такому разі виконання зобов'язань, передбачених пунктами 3 та 6 резолютивної частини цього рішення, не вимагається. При цьому надавач повинен врахувати інформацію, зазначену в розділі 7 мотивувальної частини цього рішення.

10. У разі спрямування державної підтримки на неекономічну діяльність суб'єктів господарювання, така підтримка не створюватиме переваг для провадження окремих видів господарської діяльності у зв'язку з її неекономічним характером та не спотворюватиме і не загрожуватиме спотворенню економічної конкуренції, отже, не є державною допомогою.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» якщо за результатами проведеної перевірки встановлено, що неналежне використання державної допомоги призвело до надання незаконної державної допомоги,

Уповноважений орган здійснює розгляд справи про державну допомогу відповідно до статей 11, 12 і 14 цього Закону.

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ